

| Titulació                                  | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500241 Arqueologia                        | OT    | 3    | 0        |
| 2500241 Arqueologia                        | OT    | 4    | 0        |
| 2500243 Estudis Clàssics                   | FB    | 1    | A        |
| 2501792 Estudis de Català i de Clàssiques  | FB    | 2    | A        |
| 2501802 Estudis d'Espanyol i de Clàssiques | FB    | 2    | A        |
| 2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques | FB    | 2    | A        |
| 2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques   | FB    | 2    | A        |

## Professor de contacte

Nom: Maria del Rosario Arco Coca

Correu electrònic: Roser.Arco@uab.cat

## Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

## Prerequisits

- 1.-Es partirà dels coneixements i destreses que l'estudiant ha adquirit al llarg de la seva formació preuniversitària.
- 2.-Es molt important que els estudiants s'avessin a llegir en les llengües més usuals en la filologia clàssica: anglès, francès, italià, etc...
- 3.-Semblantment, seria molt convenient encetar els estudis d'alemany

## Objectius

Aquesta assignatura és part integrant de la matèria Llengua clàssica, que té caràcter de formació bàsica per als alumnes del Grau d'Estudis Clàssics. Com a tal, ha d'establir les bases instrumentals i metodològiques d'aprenentatges posteriors. Des d'una perspectiva genèrica i propedèutica, la matèria d'Instruments per als Estudis Clàssics de primer curs dotarà l'estudiant dels coneixements instrumentals (teòrics i pràctics) que els capacitin per a escometre les matèries de la titulació. I més concretament, tractarà els continguts que s'enumeren a continuació:

## OBJECTIUS

L'estudiant ha de ser capaç, en acabar l'assignatura, de:

- Fer una exposició diacrònica panoràmica del concepte i de la història de la Filologia Clàssica
- Conèixer com s'estableix un text i com s'interpreta i s'hi reflexiona.
- Demostrar familiaritat en el maneig de les principals eines i fonts que s'usen per a treballar en el camp de la Filologia Llatina i Grega.

- Conèixer els diferents suports materials que ens han transmès els texts de l'Antiguitat

## Competències

### Arqueologia

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis Clàssics

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis de Català i de Clàssiques

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis d'Espanyol i de Clàssiques

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis de Francès i de Clàssiques

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques de recerca de la filologia clàssica en el treball diari.
2. Localitzar la informació en la bibliografia secundària de referència.
3. Usar eines informàtiques, tant bàsiques (per exemple, processador de textos o bases de dades), com a programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.
4. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.
5. Utilitzar eines informàtiques, tant bàsiques (per exemple, processador de textos o bases de dades), com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.
6. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.

## **Continguts**

### **1R.QUADRIMESTRE**

1. La Filologia. La Filologia Clàssica.

2. Relacions de la Filologia amb altres ciències: filologia formal (paleografia, epigrafia, codicologia, papirologia, lingüística) vs. filologia real (geografia, història, religió, mitologia, filosofia, retòrica, arquitectura, art, cuina, etc.).

3. La transmissió textual. Els textos a l'antiga Grècia; els textos a Roma; el període bizantí; l'occident llatí medieval; l'Humanisme i el Renaixement; les edicions impreses .

4. El naixement del mètode crític: del Renaixement a Lachmann; de Lachmann als nostres dies.

5. El treball filològic: la crítica textual.

### **2N. QUADRIMESTRE**

1.Hemerografia. Treball amb articles de revista. Les revistes més importants

2.-Les obres enciclopèdiques

3.-Col.leccions de text original i traducció

4.-Lexicografia. Els diccionaris més importants

5.-Les col.leccions de fragments

6.-Aracniografia

7.-Anàlisi d'un text

7.1.Llistat d'abreujatures dels aparats crítics

7.2.Els errors més freqüents en la còpia

7.3.Història d'un text

7.4.Lectura d'un aparat crític

7.5.Els escolis

7.6.Els comentaris antics

7.7.Els comentaris moderns

7.8.Les traduccions. Comparació entre elles i l'original

7.9.Un text i la seva repercursió en la tradició clàssica

## **Metodologia**

### **Activitat presencial i activitat autònoma**

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà a alternar les explicacions teòriques de cadascun dels temes recollits en el temari amb la realització d'exercicis i activitats pràctiques que ajudin l'estudiant a familiaritzar-se amb les principals eines de treball i de recerca pròpies de la filologia clàssica.

A principi de curs es lliurarà un dossier amb materials per poder treballar durant les sessions teòriques i les pràctiques. El professor podrà afegir o eliminar activitats en funció de les necessitats i dels interessos dels estudiants.

El 50% de l'activitat autònoma de l'estudiant aplega activitats tant del treball presencial com del treball dirigit en una proporció decantada per una major activitat autònoma relacionada amb el treball dirigit.

**Activitat d'avaluació** (màx. 5%)

## Activitats formatives

| Títol                       | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-----------------------------|-------|------|--------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>     |       |      |                          |
| Preparació treballs escrits | 56    | 2,24 | 2, 4                     |
| <b>Tipus: Supervisades</b>  |       |      |                          |
| Preparació exposició oral   | 22    | 0,88 | 2, 4                     |
| <b>Tipus: Autònomes</b>     |       |      |                          |
| Preparació d'Exàmens        | 63    | 2,52 | 4                        |

## Avaluació

La nota final resultarà de la mitjana de les notes de quadrimestre de cada professor

### Primer semestre

- 1.-Primer examen escrit (30%)
- 2.-Segon examen escrit (30%)
- 3.-Treballs escrits (30%)
- 4.-Participació a classe (10%)

### Segon quadrimestre

L'assistència és obligatòria. Es passarà un full de control

- 1.-Assistència,puntualitat i participació 10%

- 1.1.Assistència i puntualitat 5%

- 1.2.Participació 5%. Cada estudiant haurà de participar un mínim de dos cops durant el quadrimestre, avaluats sobre 2,5%

- 2.Treball escrit a partir d'un article 30%

- 2.1.Recerca de l'article proposat 10% (sobre la nota parcial)

- 2.2.Recerca de dos articles derivats 20%

- 2.2.Recerca de dos llibres citats 20%

2.3. Recerca de dues referències enciclopèdiques 20%

2.4. Recerca de dos textos originals citats 20%

2.5. Recerca dels deu darrers articles de l'autor 10%

3. Exposició oral 30%

Es formaran grups d'uns cinc estudiants treballant sobre un mateix text. Cadascun exposarà oralment durant cinc minuts sobre un d'aquests apartats:

3.1. Història d'un text

3.2. Text de l'editor i aparat crític

3.3. Escolis

3.4. Comentaris antics

3.5. Comentaris moderns

3.6. Traduccions

3.7. El text i la tradició clàssica

4. Examen teòric 30%

20 ítems a respondre breument, sobre la part teòrica del segon quadrimestre

#### NOTES IMPORTANTS

1.-No es realitzarà cap prova fora de les oficials establertes durant el període de classe i la reavaluació

2.-Per a poder fer mitjana cal treure un 5 en els apartats 1,2 i 3 del primer quadrimestre i 2,3 i 4 del segon quadrimestre. Encara que la mitjana donés més de 5, cal recuperar en la reavaluació les parts

amb nota inferior a 5

3.-Si tampoc en la reavaluació s'arribés al 5 en totes les proves, l'assignatura queda suspesa

4.-Un cop amb totes les notes amb un mínim de 5, la nota final de l'assignatura és la mitjana estricta entre els dos quadrimestres

#### Activitats d'avaluació

| Títol                 | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-----------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Exposició oral        | 15% | 2,5   | 0,1  | 1, 2, 3, 4, 5, 6         |
| Participació a classe | 10% | 2     | 0,08 | 4                        |
| Treballs escrits      | 30% | 0     | 0    | 2, 4                     |
| Tres exàmens          | 45% | 4,5   | 0,18 | 4                        |

#### Bibliografia

Aldama Roy, Ana Ma. & al., La Filología Latina hoy. Actualización y perspectivas, Sociedad de Estudios Latinos, 2 vols., Madrid 1999.

Bejarano, Virgilio, "La Filología Latina: objetivos y métodos", *Durius*, 3 (1975), ps. 53-144.

Cavallo, Guglielmo & Chartier, Roger (ed.), *Historia de la lectura en el mundo occidental* [Storia della lettura, Roma & Bari, 1995], Madrid 1998.

Curtius, Ernst R., *Literatura europea y Edad Media Latina* [Trad. M. Frenk Alatorre i A. Alatorre de l'original alemany, Berna 1948], 2 vols., México-Madrid-Buenos Aires 1989<sup>5</sup>.

Del Hoyo, Javier, "Filología clásica, ¿disciplina en crisis?", *EClás* 42 (2000), ps. 117-140.

Della Corte, Francesco (dir.), *Introduzione allo studio della cultura classica*. 3 vols., Milano 1972-1975.

Dickey, Eleanor, *Ancient Greek Scholarship. A Guide to Finding, Reading, and Understanding Scholia, Commentaries, Lexica and Grammatical Treatises, from their Beginnings to the Byzantine Period*. An American Philological Association Book, London & New York 2007.

Guzmán Guerra, Antonio & Tejada Caller, Paloma, *¿Cómo estudiar filología?*, Madrid 2000.

Pfeiffer, Rudolf, *Historia de la filología clásica* [Trad. de J. Vicuña & M. R. Lafuente de l'original anglès, Oxford 1968-1976], 2 vols., Madrid 1981.

Quetglas, Pere, *Elementos básicos de filología y lingüística latinas*, Barcelona 1985.

Reynolds, Leighton D. & Wilson, Nigel G., *Copistas y filólogos* [Scribes and Scholars, Oxford 1968, 1974<sup>2</sup>], Madrid 1995.

Scialuga, Marina, *Introduzione allo studio della cultura classica*, Alessandria 2003.

Timpanaro, Sebastiano, *La genesi del metodo del Lachmann*, Torino 2004 [1963].